

Herman Bang

Dramatik

Herman Bang

Dramatik

Udgivet med indledning,
kommentarer og ordforklaringer af
Knud Arne Jürgensen

Syddansk Universitetsforlag 2016

Udarbejdet og udgivet med støtte fra
Carlsbergfondet

© Knud Arne Jürgensen og Syddansk Universitetsforlag 2016
Tryk: Specialtrykkeriet Viborg A/S
Sats og omslagsdesign: Donald Jensen, Unisats ApS
ISBN 978 87 7674 951 4

Forside:

Herman Bang fotograferet af Peter Elfelt den 22. oktober 1904 i forbindelse med hans oplæsningsaftener i Odd Fellow Palæets lille sal i København samme måned og publiceret første gang i tidsskriftet *Verdens-Spejlet* den 30. oktober 1904; glaspladenegativ nr. 4956 i Billedsamlingen, Det Kongelige Bibliotek.

Bagside:

Herman Bang fotograferet af Peter Most; kabinetkort-fotografi signeret og dateret af Bang med dedikationen "Herman Bang Erindring om [monologen] "efter Ballet" Frk. Henriette Nimb. 18.9.[18]80.". Billedsamlingen, Det Kongelige Bibliotek.

Forblad:

Herman Bangs selvportræt(?) tegnet med bruntsort blæk sammen med hans egenhændige tekstrevisioner i et rollehæfte til femte scene af enakteren *Du og Jeg* (se illustration s. 78). Dramatisk Bibliotek, Det Kongelige Bibliotek.

Mekanisk, fotografisk, elektronisk eller anden mangfoldiggørelse af denne bog er kun tilladt med forlagets tilladelse eller ifølge overenskomst med Copy-Dan

Syddansk Universitetsforlag
Campusvej 55
5230 Odense M

www.universitypress.dk

*University of Southern Denmark Studies in Scandinavian
Languages and Literature vol. 128*

Indholdsfortegnelse

Forord af Knud Arne Jürgensen	7
Indledning af Knud Arne Jürgensen	9
Editionsprincipper	69
Illustrationer.	71
Skuespil	
<i>Offret Liv</i> (trykt efter manuskript)	95
<i>Ellen Urne</i>	215
<i>Mikaël</i> (trykt efter manuskript)	317
Proverber og enaktere	
<i>Hverdagskampe</i>	419
<i>Du og Jeg</i>	453
<i>Inden fire Vægge</i>	487
<i>Graaveir</i>	523
»Ord«	551
<i>Brødre</i>	571
<i>Naar Kærligheden dør</i> –	601
Lejlighedsværker	
<i>Epilog for Severin Abrahams</i> (trykt efter manuskript)	625
»Efter Ballet« (trykt efter manuskript)	633
»Hjemme« (trykt efter manuskript)	643
<i>Prolog</i> (trykt efter manuskript)	653
Fragmenter	
<i>Hun vil ikke gifte sig</i>	661
<i>Trubadurens Vise</i>	675
Tidstavle over Herman Bangs dramatiske arbejder og øvrige teateraktivitet	681
Anvendt litteratur.	689
Kommentarer og ordforklaringer.	691

Forord

Efter at Det Danske Sprog- og Litteraturselskab i årene 2008-2010 udgav Herman Bangs samlede litterære værker i en ny tekstkritisk og kommenteret udgave, har digterens dramatiske værker desværre stadig manglet, idet selskabet dengang besluttede ikke at inddrage denne væsentlige del af hans oeuvre. Nærværende udgave råder bod på denne mangel.

Når alt regnes med, skrev og bearbejdede Bang i alt tyve værker for scenen, hvoraf de fleste er ægtefødte stykker, men også omfatter dramatiseringer af hans egne romaner, en række mindre lejlighedsarbejder og fragmenter samt oversættelser af udenlandske skuespil. Af disse nåede adskillige skuespil og oversættelser at blive opført på nogle af datidens førende danske og skandinaviske scener, mens et enkelt værk tillige blev opsat i Paris.

Udgaven medtager samtlige skuespil, lejlighedsværker og fragmenter af Bang, men udelader hans tre hidtil kendte oversættelser af udenlandske dramatikeres arbejder, eftersom disse primært er af interesse for forståelsen af forfatterens første erfaringer i at formulere sceniske replikker, men derudover ikke bidrager i nogen væsentlig grad til forståelsen af Bangs eget virke som dramatiker.

Arbejdet med at tilgængeliggøre denne markante del af forfatterens værk i en ny tekstkritisk udgave, og hvoraf nogle skuespil her udkommer for første gang på tryk, blev iværksat i 2012 takket være en generøs lønbevilling fra Carlsbergfondet. Arbejdet er udført med domicil på Teatermuseet i Hofteatret, hvis direktør, Peter Christensen Teilmann, takkes hjerteligt for sin konstante opbakning og praktiske hjælp til projektets gennemførelse.

Undervejs er der – i med- og modspil – modtaget redaktionel hjælp fra cand. mag. Jesper Gehlert Nielsen samt bidrag og råd ved udformningen af udgavens noter, tekst- og ordforklaringer fra lektor Sten Rasmussen, begge fra Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Ligeledes er der for brødtekstens vedkommende læst værdifuld korrektur af bibliotekar René Herring.

Udgaven publiceres på Syddansk Universitetsforlag, hvis direktør Martin Lindø Westergaard takkes varmt for at påtage sig udgivelsen. Med udgavens realisering lægges en væsentlig, men hidtil alt for overset side af Herman Bangs forfatterskab for første gang frem i samlet form. Den vil forhåbentlig kunne være til inspiration ikke kun for de læsere, for hvem Bangs fortællekunst længe har været en kær ejendom, men i lige så høj grad for scenens aktører, der her vil finde kilderne til hans samlede dramatiske arbejder introduceret og fuldt kommenteret.

Knud Arne Jürgensen, København, 2016